

Els palestins, en el bàndol correcte

Benny Morris

Des del punt de vista històric, la retirada israeliana de la franja de Gaza és, d'alguna manera, un esdeveniment just. No em refereisc al fet que aquesta àrea terriblement superpoblada té 1,3 milions d'àrabs que necessiten cada pam d'aquests 150 quilòmetres quadrats per començar a imaginar una vida millor: són gent que viu aquests ocupants jueus com uns lladres.

Vull dir que, durant la major part de la història antiga —aquell passat al qual el poble jueu remunta la seua reclamació d'Israel—, la franja de Gaza no formava part de l'estat jueu.

Encara que els colons feren crits contra el primer ministre Ariel Sharon, afirmant que expulsava els jueus de part d'Eretz Israel, la "Terra d'Israel"; encara que el primer hebreu, el patriarca Abraham, entenguera que Déu, si més no sobre el paper (o *papyrus*), va incloure aquesta estreta franja de territori dins la Terra Promesa, el ben cert és que la franja de Gaza i els pobles costaners, fins al nord, van poder eludir el control israelià o jueu i, de fet, van evitar que els jueus hi habitaren (des del 1250 aC, fins al 135 dC). Ni tan sols queda clar si els grans reis hebreus David i Salomó van arribar a controlar directament l'àrea de Gaza.

Les tribus jueves que van travessar el riu Jordà i que es van endinsar a la Terra Promesa els segles XIII i XII aC s'hi van establir, i van imposar la seua llei tot al llarg de l'espinada dorsal que queda entre Ishtamua (ara Samoa), Hebron i Shechem (ara Nablus). Aquest tros, amb Jerusalem al mig, inclou l'àrea a la qual la Bíblia i molts israelians es refereixen quan parlen de Judea i Samària, i que la resta del món anomena Cisjordània. Aquesta és la històrica terra dels jueus (per cert, avui dia poblada majoritàriament per àrabs, que la reclamen com a pròpia i que demanen a Israel que la desocupe.) En canvi, la franja costanera a l'oest, des de Rafah, al nord, passant per Gaza i fins a Cessaria, era la terra dels estrangers, dels gentils. Paradoxalment, Tel Aviv, l'última ciutat juevoisraeliana, fa, avui dia, de centre d'aquesta línia costanera, per excel·lència.

Per tant, en un sentit espiritual, la història va provocar una terrible ironia, al començament de l'empresa sionista. Desitjant

tornar a Shiloh i Bethel, Jerusalem i Hebron, els jueus que emigraven a Palestina trobaven el cor muntanyenc del país fortament poblat pels àrabs. Per això, els primers pobladors van posar arrels en la plana costanera i en les terres baixes interiors (les valls del Jezreel i del Jordà), on la terra estava a l'abast i era relativament barata. Aleshores, va arribar la primera guerra israelianopalestina, l'any 1948, i els jueus van establir el seu estat en aquelles mateixes terres baixes, mentre Judea i Samària eren ocupades per l'exèrcit jordà, que es resistia a l'ocupació israeliana. La història es va revertir: l'estat jueu renascut es va escampar precisament allà on uns milers d'anys abans hi havia hagut la terra dels gentils.

La franja de Gaza en fou l'excepció. Fou l'únic tros de la plana costanera que van poder retenir els àrabs, i concretament l'exèrcit egipci. Va canviar de mans l'any 1967 (juntament amb Cisjordània), però amb la retirada israeliana es retrobarà amb una llarga tradició d'evasió del control jueu.

Durant l'antiguitat, Gaza formava part del poble bíblic de Filístia —el domini dels filisteus, un poble mariner, no semític, que va venir de les illes gregues, com a conseqüència d'una ocupació de les seues terres en el segle XII aC (més o menys quan els hebreus arribaven a la Terra Promesa, des de l'est).

Filístia fou conquerida pels babilonis, l'any 586 aC, juntament amb Judea, i els filisteus foren desterrats, amb la qual cosa van desaparèixer de la història. El segle II dC, després d'aixafar una revolta jueva, els governadors romans van rebatejar la terra d'Israel, per desjudeitzar-la, i la van anomenar Palestina (un derivat de Filístia). Per tant, van donar als àrabs, que van entrar en escena cinc segles més tard, el nom que adoptarien finalment. En aquest sentit nominal, per tant, ara es fa justícia.

Aquests detalls històrics, evidentment, no tenen gaire interès per als fonamentalistes islàmics, els quals, per molts motius, gaudeixen d'un suport majoritari a la franja de Gaza. Per a ells, la història comença amb les conquestes de Mohamed i els seus califes al segle VII. Segons la llei corànica, tota la terra que van conquerir (incloent-hi no només la Palestina actual sinó també Espanya i Portugal), va esdevenir territori islàmic inalienable.

O, com va dir Mahmud Zahar, un líder de Hamàs, no fa gaire, els fonamentalistes no només desitgen controlar Gaza i Cisjordània, sinó "tot Palestina, que és casa nostra".

De fet, és probable que molts àrabs somien amb la desjudeització de tot Palestina, i n'hi ha molts que veuen en l'evacuació de Gaza un primer pas. Però tot plegat és encara un somni llunyà.

Potser sí que Gaza tornarà a mans dels "gentils", però què passarà amb Cisjordània (allà on hi ha les veritables arrels del poble jueu) és una altra qüestió, i molt més dolorosa.

Benny Morris és l'autor de 'The Birth of the Palestinian Refugee Problem Revisited', i professor a la Ben-Gurion University (Israel)
© The New York Times - EL TEMPS
Traducció: Maite Insa